

Tehetséggondozás és ami mögötte van

Ki a tehetséges?

Tormay Béla Szakkollégium
2017. március 29.

Mándy Zsuzsanna
detep@unideb.hu

Tehetséggondozás története Magyarországon

Első ismert tehetséggondozó műhely: Pannonhalmán
996-ban alapított bencés kolostor

„csak tanult emberek tarthatják fent a nemzetet,
illeszthetik be Európába” (Szent István)

Aki iskolai falak közé bekerül, tehetséges.

Első mentorok: papok, akik jó szemmel kiválasztották a
tehetséges parasztfiúkat, hogy továbbvigyék az egyház
tanításait

Tehetséggondozás története Magyarországon 2.

- Esztergomi székesegyház iskolája (középkor)

Kiemelkedő tehetséggondozók: Pázmány Péter, Bakócz Tamás, Bethlen János

- Sárospatak (Szenczi Molnár Albert)
- Kolozsvár (Apáczai Csere János)
- Gyulafehérvár
- Debreceni Kollégium (1538-tól)

Oktatók: Martonfalvy György, Maróthi György, Hatvani István

Diákok: Fazekas Mihály, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc

Tehetséggondozás története Magyarországon 3.

CÉL: a tudomány ápolása, a tehetséges fiatalok felkarolása, a legjobban felkészült tanárok foglalkoztatása, a jó képességű fiatalok külföldi egyetemekre való eljuttatása volt.

„a nép általános műveltségének emelésével, kiművelt emberfők sokaságával, a kiváló képességek megbecsülésével foglalhatja el Magyarország méltó helyét az európai kultúrában.” (Széchenyi)

Tehetséggondozás története Magyarországon 3.

20-21. század:

1. 1900-1931
2. 1935-1948
3. 1979-1989
4. 1990-2000
5. 2000-2008
6. 2008- napjainkig

Tehetséggondozás története Magyarországon 4.

- 1900-1931

A képzések megerősítése, lányok egyetemekre engedése, első orvosnő felavatása

- 1935-1948

Református gimnáziumok korszaka, sárospataki tehetségmentő mozgalom, tehetséges falusi szegény tanulók gimnáziumi iskoláztatását segítő, állami keretben működő nevelőalap hoznak létre

Tehetséggondozás története Magyarországon 5.

- 1979-1989

Ranschburg Jenő által vezetett munkacsoport felállítása,
1985. évi I. törvény - az állam feladatának tekinti a
kiemelkedő tehetségű fiatalok képességeinek fejlesztését
és tudásának gyarapítását.

1987: Európai Tehetség Tanács (ECHA)

1989: Magyar Tehetséggondozó Társaság

Tehetséggondozás története Magyarországon 6.

- 1990-2000

1996: Kutató Diákok Országos Szövetsége

2000: Arany János Tehetséggondozó Program
DETEP

- 2000-2008

szakmailag magas szinten felépített program egy
iskolára, egy településre kidolgozva – koordinálója és
szakmai felügyelője a DE

Tehetséggondozás története Magyarországon 7.

- 2008-napjaink

2008: Nemzeti Tehetség Program

Nemzeti Tehetségalap, létrejött a Nemzeti Tehetségügyi
Koordinációs Fórum

Tehetségfogalmak

- „Tehetségről beszélünk, ha egy egyén valamilyen
tevékenységben, vagy tevékenységkomplexumban az
átlagosnál magasabb szintű teljesítményre képes.”

A tehetség jellemzői

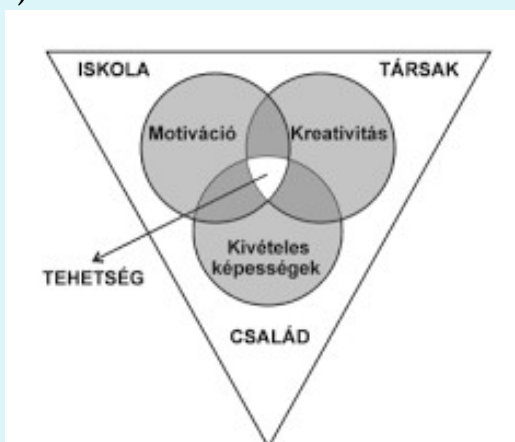
1. Relatív, stabil tulajdonság, mely kevésbé függ a
kulturális és társadalmi feltételektől.
2. Az információfeldolgozással összefügg.
3. A teljesítményt tekintik a tehetség kritériumának
4. Gazdasági és társadalmi feltételek függvényének
tekintik

Tehetségfogalmak

- Marland 6 típusa a képzés szempontjából:
- 1. általános, de kimagasló intellektuális képességei vannak
- 2. specifikus alkalmasság jellemzi
- 3. gondolkodását kreativitás, produktivitás jellemzi
- 4. vezetői képességei vannak
- 5. művészi képességekkel rendelkezik /zene, képzőművészet, tánc/
- 6. pszichomotoros ügyessége van

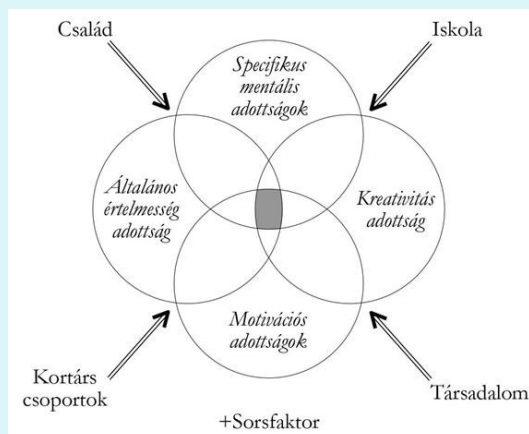
Tehetségfogalmak

Renzulli 3 – körös modellje

Tehetségfogalmak

Czeizel Endre Renzulli modelljét egészítette ki:

Tehetségfogalmak

A tehetség összetevői és jellemzői:

- Képességek:** intellektuális – művészi – pszichomotorikus – szociális
- Kreativitás:** ha a helyes megoldásra irányuló gondolkodás mellett többféle lehetséges válaszra törekedve oldják meg a problémát. Jellemzői: ötletek, rugalmasság, eredetiség, kidolgozottság, nyitottság, átfogalmazás, fantázia, képzelet, értékelés, újítás, feltalálás, elemzés, kontroll, koncentráció, logikus érvelés, humor.
- Elkötelezettség:** kíváncsiság, érdeklődés, tudásvágy, szorgalom, kitartás, becsvágy, teljesítmény – motiváció

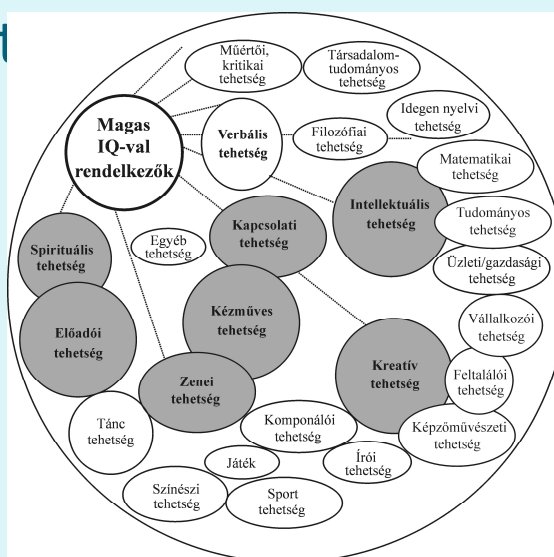
Tehetség fajtái

Gardner elmélete:

- Logikai – matematikai.
- Nyelvi.
- Testi – kinezetikus.
- Térbeli.
- Zenei.
- Interperszonális.
- Intraperszonális.

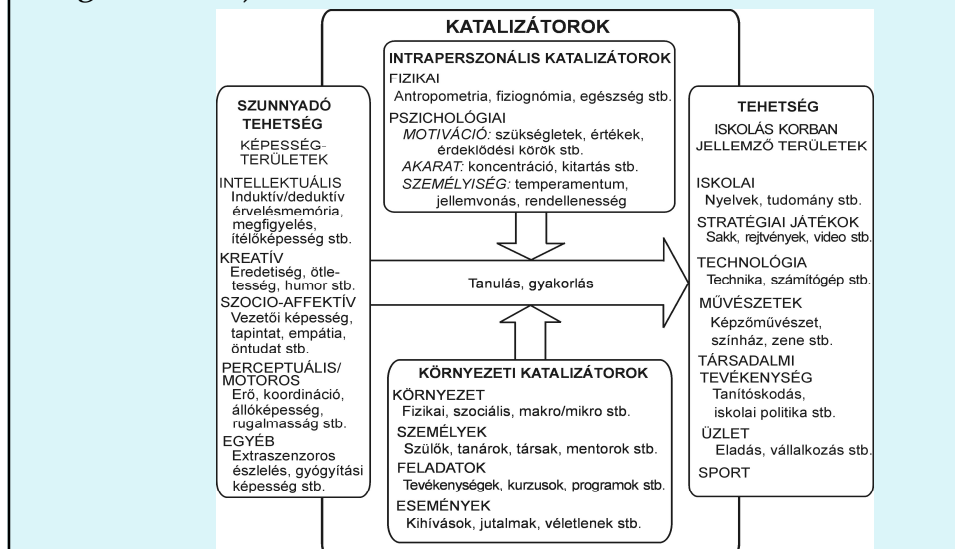
Tehetség fajtái

Piirto modell:

Tehetség fajtái

Gagné modellje:

Tehetségtípusok

Ranschburg Jenő tehetségtípusai

1. Tudományok
2. Vezetői
3. Pszichomotoros
4. Művészi

Tehetségesek képességeinek kibontakoztatása

- Gyorsítás: gyorsabban tanul, osztályokat lép át
- Dúsítás: többlettudásra tesz szert

A DETEP

- 2000-ben létrejön a Debreceni Egyetem
- Az egyetem rektora felkéri dr. Balogh Lászlót, hogy dolgozzon ki egy komplex tehetséggondozó programot az egyetemen

A rendszer alapjai

- Az alappopuláció a nappali tagozatos, állami finanszírozású egyetemi hallgatók
- Minden karról a legjobb tanulmányi eredményeket elért hallgatók meghívást kapnak a beválogatásra
- A beválogatás pszichológiai tesztekkel, intelligencia tesztekkel történik
- A legkiemelkedőbbek bekerülnek a Debreceni Egyetem Tehetség gondozó Programjába, azaz a DETEP-be

A DETEP működése

- A hallgató rendelkezik 1 témavezetővel, aki segíti a hallgató tudományos pályáját
- A hallgató a tagságért havi ösztöndíjban részesül
- A megrendezendő DETEP konferencián előadási lehetőséget kapnak, a konferenciakötetben publikálhatnak
- A DETEP finanszírozása és működtetése a karok feladata

Megújulás

- 2006-ban megkezdődik a megújulás
- A DETEP működtetése a Tudományos Igazgatóságra kerül és a mindenkori tudományos rektorhelyettes lesz a felügyelője
- Egységes szabályzat kerül kidolgozásra
- Megalakul a mai formájában is létező Tehetségtanács, ami a tehetséggondozás legfőbb szerve az egyetemen – ennek felügyelője a Szenátus

Megújulás

- Szabályzat létrejöttével kialakuló új rendszer alapjai:
 - teljesítményarányos ösztöndíj
 - szakkollégiumok bevonása
 - a bekerülés egyéni motiváció és oktatói ajánlás alapján is történhet – a pszichológiai beválogatás csak néhány karon marad meg
 - DETEP képzések megjelennek a Neptunban

Megújulás

- Oklevelet kap végzésekor az, aki teljesítményt mutatott fel a DETEP-es képzése alatt
- Hallgatók kötelezettségeinek köre bővül – konzultációs kredit felvétele, tényleges konzultálás a témavezetővel
- Hallgatói juttatások köre bővül: DETEP működési keret kialakítása, könyvtár
- Pro Cura Ingenii díj a legjobb oktatóknak

DETEP MA

- Bekerülés feltétele egy téma és egy témavezető megléte – nincs átlag
- Motivált levelezős és angol képzésben részt vevő hallgatók is jelentkezhetnek a DETEP-be
- Egységes honlap és logó
- Tehetségtanács tagjainak száma szűkült, szakkollégiumi albizottság létrehozása
- DETEP mint ernyőszerv az egyetemen működő összes tehetséggondozási forma felett

DETEP ma

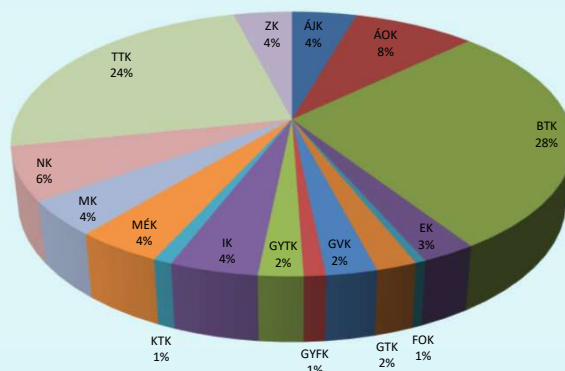
- DETEP konferencia, ahol minden kar tehetségesei megmutathatják kutatásaikat
- Speciális kurzusok csak a DETEP-es hallgatóknak – relaxáció, önismeret, prezentációs technikák
- Részvétel biztosítása bizonyos PhD kurzusokon
- Munkaerő közvetítés
- Kutatók Éjszakáján való bemutatkozási lehetőség

Távlati célok

- Külső, céges kapcsolatok kialakítása, erősítése
- Gyakornoki programok elindítása
- Sporttehetségek bevonása a DETEP-be
- Személyi feltételek bővítése
- Végcél a Tehetségközpont

Számadatok

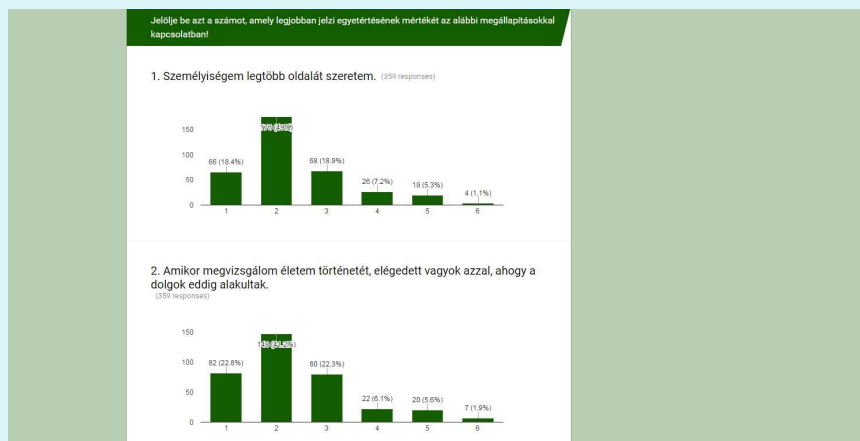
Összes DETEP-es

Számadatok

	Összes	Végzett	Aktív	Passzív	Törölt	Kari létszámadatok 2014/2015	
ÁJK	88	59	27	0	2		950
ÁOK	167	101	39	1	25		3454
BTK	555	352	103	2	98		2199
EK	53	34	8	0	11		984
FOK	10	4	1	0	5		627
GTK	39	4	34	0	1		2489
GVK	49	39	3	0	7		1807
GYFK	21	13	4	0	4		355
GYTK	43	21	11	0	11		510
IK	85	37	23	0	25		1460
KTK	18	7	1	0	10		889
MÉK	84	49	17	0	18		1194
MK	84	37	38	0	9		1745
NK	129	76	33	0	20		659
TTK	481	248	115	0	118		3431
ZK	80	51	20	0	9		215
	1986	1132	477	3	373		22968

Legújabb eredmények

Sikertörténetek

- 2013: Mentor Oscar
- 2014: Felfedezettjeink különdíj, Genius Loci díj
- 2016: Felfedezettjeink különdíj, Bonis Bona díj
- 2017: Felfedezettjeink különdíj, 50 Tehetséges Fiatal

Kiválóságaink

Köszönöm a figyelmet!